

نور و سیانس (علوم اعصاب) در بستر تاریخ

تألیف: دکتر علی فروحی

متخصص جراحی عمومی

استاد آناتومی دانشگاه علوم پزشکی ایران

سرپرست گروه علوم پایه پزشکی و دروس عمومی

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

استاد سابق آناتومی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

فهرست

صفحه	عنوان
۱	فصل اول - تاریخچه نوروسیانس از ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد تا میلاد مسیح
۲	مصر باستان
۵	بین النهرین باستان
۶	چین باستان
۷	هند باستان
۸	ایران باستان
۹	آمریکای مرکزی و جنوبی
۹	یهودیان باستان
۱۰	یونان باستان
۱۳	مکتب اسکندریه
۱۷	فصل دوم - از میلاد مسیح تا دوران اسلامی
۱۸	مکتب رم
۱۹	اعصاب مغزی
۲۳	حس های مخصوص
۲۳	شبکه عجب
۲۳	مجاری خارج کننده
۲۴	نخاع و اعصاب نخاعی
۲۶	نظریات آناتومیستهای غربی بعد از جالینوس تا وسالیوس
۲۸	منابع
۳۱	فصل سوم - دوران اسلامی
۳۲	مقدمه
۳۶	هدایه المتعلمین
۴۰	<u>قانون در طب :</u>
۴۱	بخش اول - تشریح مغزی
۴۳	آبشامه ستبر

۴۴	شکمچه وسطی
۴۵	بخش دوم - اعصاب مغز و گذرگاه آنها
۵۳	بخش سوم - اعصاب نخاعی کردن مسیر آنها
۵۶	بخش چهارم - اعصاب مهره های قفسه سینه (اعصاب پشتی)
۵۷	بخش پنجم - اعصاب دنده های کمری (اعصاب کمری)
۵۸	بخش ششم - اعصاب خاجی دنباله ای (۱)
۵۸	ذخیره خوارزمشاهی
۶۸	تشریح منصوری
۷۵	خلاصه التشریح
۸۴	بحث
۹۶	منابع
۹۹	فصل چهارم - از دوره رنسانس تا ابتدای قرن بیست و یکم میلادی
۱۰۱	آندره وسالیوس
۱۱۰	توماس ویلیس
۱۴۶	انتقال بوسیله یون یا الکترون
۱۴۸	منابع

«بنیاد علم در جهان اندک بود ، هر که آمد
بر آن مزید کرد تا بدین غایت رسید»

«دیباچه»

کاخ رفیع دانش امروزی ناگهانی ساخته و پرداخته نشده است بلکه پایه های
ابتدائی آن را دانشمندان قدیم از اقوام و تمدن های مختلف بنا نهاده و در هر دوره ای
نیز مطالبی بر آن افزوده اند تا به وضعیت کنونی رسیده و مسلم است که با همه ی
عظمت امروزی باز هم نکات تاریک و اسرار ناگشوده ای در آن وجود دارد که باید به
همت و تلاش پژوهندگان حال و آینده روشن شود .

آگاهی از سیر تحول و تطور علوم و مطالعه ی دقیق در چگونگی پیشرفت آن ،
هوش را بر می انگیزاند ، غریزه ی انتقاد را تحریک کرده و شخص را به تجسسات
علمی تازه تر وامی دارد .

هم چنین مطالعه ی سیر تاریخی گسترش علوم و آگاهی از نقشی که تمدن های
گوناگون در پیشرفت آن ، در ادوار مختلف تاریخ داشته اند موجب می شود که آن
چنان مجذوب توسعه ی علوم و فنون در غرب (که الحق در سه چهار قرن اخیر بعد
از رنسانس ترقی خارق العاده داشته است) ، نشویم که تلاش و کوشش دانشمندان
گذشته ی اقوام مختلف را در طول اعصار و قرون به هیچ انکاریم . در ضمن آن چنان
مرعوب این پیشرفت ها نشویم که تنها غرب را پدید آورنده ی دست آوردهای علمی
بشر دانسته ، برای جوامع دیگر هیچ نقشی در این زمینه (نه در گذشته و نه در آینده)
متصور باشیم .

این نوشته که به بررسی تاریخ علوم اعصاب (نوروسیانس) از ۴۰۰۰ سال پیش
از میلاد تا ابتدای قرن ۲۱ میلادی پرداخته و برای اولین بار اطلاعات دانشمندان زبده
اسلامی (ایرانی) درباره مغز و اعصاب در یک جا جمع آوری شده و مقایسه ای بین
این اطلاعات و نظریات جالینوس (Galenus) و ابن سینا علم تشریح امروزی صورت
گرفته است ، مسلماً از لغزش و خطا مصون و مبرا نیست که امیدواریم صاحب نظران
از تذکار آن دریغ نفرمایند .